

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
ВІДОКРЕМЛЕНИЙ СТРУКТУРНИЙ ПІДРОЗДІЛ «РІВНЕНСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ»
Циклова комісія загальноосвітніх дисциплін

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОГО ПРЕДМЕТУ

Захист України

(назва навчальної дисципліни)

Галузі знань		Спеціальності	
Шифр	Найменування	Код	Назва
07	Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування
07	Управління та адміністрування	076	Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
07	Управління та адміністрування	072	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
07	Управління та адміністрування	073	Менеджмент
08	Право	081	Право
12	Інформаційні технології	121	Інженерія програмного забезпечення
12	Інформаційні технології	125	Кібербезпека та захист інформації
12	Інформаційні технології	126	Інформаційні системи та технології
19	Архітектура та будівництво	192	Будівництво та цивільна інженерія (будівництво та експлуатація будівель і споруд)
19	Архітектура та будівництво	192	Будівництво та цивільна інженерія (опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн)
20	Геодезія та землеустрій	193	Геодезія та землеустрій

Програма навчального предмету **Захист України** розроблена на основі модельної навчальної програми для закладів, що забезпечують здобуття повної загальної середньої освіти. Рекомендовано Міністерством освіти і науки України. Наказ Міністерства освіти і науки України від 08.08.2024 року № 1116.
Погоджено Міністерством оборони України. Лист Міністерства оборони України від 24.04.2024 № 220/5643.

Розробники: Христянович Володимир Миколайович, викладач загальноосвітніх дисциплін, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Програму навчального предмету розглянуто і схвалено на засіданні циклової комісії загальноосвітніх дисциплін

Протокол від 27 серпня 2024 року № 1

Голова циклової комісії загальноосвітніх дисциплін

27 серпня 2024 року _____ _____ Лариса ТРИГУБЕЦЬ
(підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено методичною радою Відокремленого структурного підрозділу «Рівненський фаховий коледж Національного університету біоресурсів і природокористування України»

Протокол від 27 серпня 2024 року № 1

27 серпня 2024 року Голова _____ _____ Людмила БАЛДИЧ
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-професійний ступінь				
Освітньо-професійний ступінь	Фаховий молодший бакалавр			
Галузь знань Спеціальність	07	Управління та адміністрування	071	Облік і оподаткування
	07	Управління та адміністрування	076	Підприємництво та торгівля
	07	Управління та адміністрування	072	Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
	07	Управління та адміністрування	073	Менеджмент
	08	Право	081	Право
	12	Інформаційні технології	121	Інженерія програмного забезпечення
	12	Інформаційні технології	125	Кібербезпека та захист інформації
	12	Інформаційні технології	126	Інформаційні системи та технології
	19	Архітектура та будівництво	192	Будівництво та цивільна інженерія (будівництво та експлуатація будівель і споруд)
	19	Архітектура та будівництво	192	Будівництво та цивільна інженерія (опорядження будівель і споруд та будівельний дизайн)
	19	Архітектура та будівництво	193	Геодезія та землеустрій
Характеристика навчальної дисципліни				
Вид	обов'язкова			
Загальна кількість годин	105			
Кількість кредитів ECTS	2,3			
Кількість змістових модулів	7			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Форма контролю	Семестрова оцінка			
Показники навчальної дисципліни для денної форми навчання				
Форма навчання	денна			
Рік підготовки	2024-2025			
Семестр	1-2			
Аудиторні години:	105			
Лекційні	69			
Практичні	36			
Кількість тижневих годин для денної форми навчання	2			

2. Мета та завдання навчального предмету

Модельна навчальна програма інтегрованого курсу Захист України в загальній системі підготовки у ЗФПО спрямована на реалізацію вказаної мети, визначає орієнтовну послідовність досягнення визначених основних очікуваних результатів навчання з соціальної і здоров'язбережувальної, інформатичної, природничої, технологічної освітньої галузі тощо, орієнтовний зміст та види навчальної діяльності здобувачів освіти, що спрямовані на розвиток та формування ключових компетентностей як вимоги Державного стандарту профільної середньої освіти.

Метою соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі є розвиток особистості здобувача та здобувачки освіти, які здатні до гармонійної соціальної і міжособистісної взаємодії, самоусвідомлення, самозарадності, піклування про безпеку й здоров'я особисті та інших, підприємливості й професійної зорієнтованості спрямованих на забезпечення власного й суспільного добробуту, виявлення готовності діяти в інтересах національної безпеки й постати на захист національних інтересів та територіальної цілісності України.

Для реалізації означеної мети визначено такі завдання:

- ознайомлення здобувачів і здобувачок освіти з основними принципами громадянської активності та оборонної свідомості як складової стратегії захисту національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток умінь здобувачів і здобувачок освіти, спрямованих на готовність до захисту незалежності і територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів та суспільно-державних (національних) цінностей України;
- розвиток командної взаємодії, лідерства та самозарадності здобувачів і здобувачок освіти в природному, соціальному, техногенному та віртуальному середовищах в умовах негативних зовнішніх впливів;
- формування вмінь, прогнозування наслідків своїх дій для безпеки, здоров'я, і добробуту в умовах невизначеності;
- розвиток умінь відстоювання власної української національної та громадянської ідентичності, інтересів українського суспільства, протидіючи проявам тиску, неповаги і приниження;
- формування схильності до безпечних і корисних практик поведінки, які зменшують ризики для життя і здоров'я або запобігають їм;
- навчання надання необхідної домедичної допомоги собі та/або іншим особам;
- формування вміння вчитися без шкоди для здоров'я, відстежувати власний поступ;
- навчання діяти ефективно (самостійно та в групі) для досягнення успіху при відстоюванні власної української національної та громадянської ідентичності;

Програма ґрунтується на основі суспільно-державних (національних) цінностей України, визначених Законом України “Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності”, а також визначених Державним стандартом ціннісних орієнтирах:

формування у здобувачів та здобувачок освіти громадянської активності та стійкості, патріотизму, поваги до культурних цінностей українського народу, його історико-культурного надбання і традицій, державної мови;

формування готовності до захисту незалежності й територіальної цілісності України, конституційних засад державного ладу, національних інтересів і суспільно- державних (національних) цінностей України;

формування готовності здобувача та здобувачки освіти виявляти свою громадянську позицію, що передбачає вміння аналізувати суспільне життя й ідентифікувати себе з українською нацією, суспільством, обстоювати права й свободи українського народу, готовність бути залученими до діяльності у сфері безпеки та оборони України;

повага до особистості здобувача і здобувачки освіти й визнання пріоритету їхніх зацікавлень, досвіду, власного вибору, прагнень, ставлення у визначенні мети та організації освітнього процесу, підтримка пізнавального інтересу й наполегливості;

забезпечення рівного доступу до освіти та рівного ставлення до кожного та кожної без будь-яких форм дискримінації учасників та учасниць освітнього процесу на засадах інклюзивності й безбар’єрності;

формування нетерпимості до корупції, дотримання принципів академічної доброчесності у взаємодії учасників та учасниць освітнього процесу та організації всіх видів навчальної діяльності;

становлення вільної особистості здобувача та здобувачки освіти, підтримка їхньої самостійності, підприємливості, ініціативності, впевненості в собі;

розуміння важливості розвитку мислення й пошанування істини; формування культури здорового способу життя здобувача та здобувачки освіти, створення умов для забезпечення їхнього гармонійного фізичного та психічного розвитку, добробуту;

створення безпечного, вільного від насильства й цькування освітнього середовища, у якому забезпечено атмосферу довіри та взаємопідтримки;

плекання у здобувачів та здобувачок освіти любові до рідного краю, відповідального ставлення до довкілля.

Компетентнісний потенціал інтегрованого курсу *Захист України* є провідним засобом реалізації його мети через реалізацію компетентнісного підходу в навчальному процесі закладу, що забезпечує здобуття профільної середньої освіти, і розкриває компетентнісний потенціал соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі за усіма ключовими компетентностями.

Модельна програма курсу *Захист України* спрямована на реалізацію визначених у Державному стандарті вимог до обов'язкових результатів навчання учнів і учениць із соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі, які передбачають, що здобувач освіти:

- розуміє важливість відстоювання суспільно-державних (національних) цінностей України, здатні самостійно знайти ефективну можливість захистити ці цінності у випадку посягання на них засобами пропаганди та інформаційно-психологічних спеціальних операцій країни-агресора;
- турбується про особисте здоров'я та безпеку, уникає факторів ризику, реагує на фактори і діяльність, що становлять загрозу для власного і суспільного життя, здоров'я, добробуту;
- визначає альтернативи, прогнозує наслідки, приймає рішення для власної безпеки та безпеки інших осіб, здоров'я і добробуту;
- усвідомлює цінність та дотримується здорового способу життя, аналізує та оцінює наслідки і ризики для здоров'я і суспільства;
- виявляє підприємливість та поводить етично для поліпшення здоров'я, безпеки і добробуту власного та інших осіб.

Узгодженість основного (загального) курсу з поглибленими курсами (модулями), які його доповнюють, втілюється через взаємозв'язок між основними і поглибленими результатами.

Очікувані результати навчання.

Після вивчення дисципліни Захист України у здобувачів освіти формуються такі компетентності:

Номер	Тема	Очікувані результати навчання
Розділ: 1 Основи національної безпеки та оборони України		
1.	Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни.	<p>Розуміє, як функціонує держава. Усвідомлює важливість своєї ролі як громадян у захисті національних інтересів та територіальної цілісності України.</p> <p>Може пояснити, як взаємодія громадянського суспільства, державних органів сприяє зміцненню безпеки держави.</p>
	Обов'язки громадян та громадянок перед державою.	<p>Знає основні обов'язки громадян, закріплені в Конституції України та інших правових документах, такі як військовий обов'язок.</p> <p>Розуміє важливість виконання цих обов'язків для підтримки національної безпеки.</p> <p>Вміє аналізувати правові документи, що регулюють обов'язки громадян перед державою, і застосовувати ці знання для вирішення ситуативних завдань.</p> <p>Здатний аргументовано обговорювати значення військового обов'язку і його вплив на національну та особисту безпеку. Демонструють розуміння важливості активної громадянської позиції та участі в громадських і волонтерських рухах як складових захисту держави.</p> <p>Бере участь у заходах, спрямованих на зміцнення національної безпеки, і пропонує власні ініціативи.</p> <p>Може обґрунтувати власну позицію щодо питань, пов'язаних із захистом держави, на основі аналізу історичних прикладів та сучасних подій.</p>
	Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму	<p>Розуміє основні відмінності між демократичними та авторитарними режимами, включаючи принципи прав людини, верховенство права, свободу слова, багатопартійну систему та громадянські свободи. Може пояснити, як ці відмінності впливають на внутрішню та зовнішню політику країн, а також на їхні відносини з іншими державами. Знає основні міфи про авторитаризм, вміє критично оцінювати ці міфи та порівнювати їх з реальними прикладами з історії та сучасності, показуючи негативні наслідки авторитарного правління для суспільства та міжнародної безпеки. Усвідомлює важливість стратегічного партнерства України з іншими державами для забезпечення національної безпеки.</p> <p>Розуміє роль міжнародних організацій, таких як НАТО та ООН, у підтримці України в протистоянні авторитарним загрозам. Знає основних стратегічних партнерів України, таких як США, Великобританія, країни ЄС, та їхню роль у сфері безпеки. Може описати форми допомоги, яку надають ці партнери Україні (військова, економічна, політична підтримка). Здатен аналізувати історичні і сучасні приклади міжнародної підтримки України та робити висновки про ефективність цієї підтримки. Знає ключові принципи міжнародного гуманітарного права, зокрема принципи захисту цивільного населення, обмеження засобів і методів ведення війни, захисту поранених і хворих, прав військовополонених.</p>

2.	Волонтерський рух як складова підвищення спроможності Сил Оборони	<p>Усвідомлює важливість волонтерської діяльності для підтримки військових і підвищення обороноздатності держави.</p> <p>Може описати різні напрямки волонтерської діяльності для підвищення спроможності Сил Оборони і підвищення обороноздатності держави (забезпечення Сил оборони, підтримка поранених, родин захисників та захисниць, евакуація цивільного населення із зони бойових дій, комеморація загиблих тощо), навести приклади успішних волонтерських ініціатив, що сприяли зміцненню обороноздатності України, що працюють на різних рівнях (місцевому, регіональному, національному).</p> <p>Розуміє, як волонтерська діяльність сприяє консолідації суспільства, зміцненню національної ідентичності та патріотизму.</p> <p>Вміє планувати волонтерські заходи, спрямовані на підтримку сил оборони, враховуючи потреби військових та наявні ресурси.</p> <p>Може визначити власну роль у волонтерському русі, виявляючи ініціативу і відповідальність у питаннях підтримки сил оборони.</p> <p>Розуміє важливість дотримання етичних принципів у волонтерській діяльності, таких як повага до гідності військових, конфіденційність, прозорість і підзвітність.</p>
	Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни	<p>Усвідомлює значення підтримки військовослужбовців і ветеранів для їхньої соціальної інтеграції та повернення до цивільного життя. Розуміє, як суспільство може сприяти соціальній адаптації військовослужбовців і ветеранів через волонтерські ініціативи, благодійні організації та громадські програми.</p> <p>Розуміє специфічні потреби осіб з інвалідністю, які виникли внаслідок війни, зокрема у доступі до інфраструктури, спеціалізованих медичних послуг і реабілітації. Може навести приклади ефективних ініціатив, які спрямовані на підтримку військовослужбовців і ветеранів в Україні та інших країнах.</p> <p>Володіє навичками емпатії та етичного спілкування з військовослужбовцями, ветеранами та особами з інвалідністю, виявляючи повагу до їхнього досвіду і потреб. Може підтримувати конструктивний діалог з ветеранами та їхніми сім'ями, сприяючи їхній соціальній інтеграції і адаптації.</p>
Розділ :2 Основи управління та планування		
1.	Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів. Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій	<p>Знає основні компоненти Сил оборони України (Збройні Сили України, Національна гвардія, Державна прикордонна служба, Служба безпеки України та інші), їхню структуру, призначення і завдання.</p> <p>Може описати основну структуру військових підрозділів різного рівня (від взводу до армійського корпусу), їхнє призначення та бойові можливості. Розуміє роль кожного підрозділу в бойових діях і як їхні можливості впливають на планування і проведення військових операцій.</p> <p>Знає військові звання в різних родах і видах військ, а також розуміє їхню ієрархію.</p> <p>Розуміє різні ролі, які виконують військовослужбовці під час планування і проведення військових дій, від тактичного до стратегічного рівня. Знає ключові принципи військового лідерства, такі як відповідальність, прийняття рішень в умовах невизначеності, мотивація і ведення підлеглих.</p>
2.	Як виглядає сучасна війна? Військове лідерство	<p>Має уявлення як виглядає сучасна війна і яка в ній роль БПЛА, зв'язку, тактичної медицини, РЕБів, артилерії, тилового забезпечення, піхоти, мотивації, взаємодії між підрозділами.</p> <p>Може пояснити різні підходи до військового управління, зокрема радянську систему командування «top-down» (згори</p>

Підходи до військового управління та планування

вниз) та натівську «bottom-up» (знизу вверху). Володіє інструментом планування та аналізу проведених дій під назвою «Аналіз Проведених Дій» або «After action review». Знає, що таке воргейм і як він допомагає в тренуванні моделювання військових операцій, аналізу бойових дій і розробки стратегій.
Може брати участь у воргеймі, виконуючи роль командира або аналітика, і активно залучатися до процесу планування та прийняття рішень.
Вміє аналізувати результати воргейму, визначати успішні стратегії та помилки, пропонувати шляхи їх виправлення і вдосконалення військових планів.

Розділ:3 Основи дій, комунікації та взаємодії в бою

1.	Основи маскуванню	Знає основні принципи маскуванню, включаючи використання природних укриттів, маскувального одягу та обладнання, а також мінімізацію видимих та інфрачервоних ознак. Вміє застосовувати техніки маскуванню у різних бойових ситуаціях для зменшення ймовірності виявлення противником. Розуміє критерії вибору оптимальної позиції для ведення бою, включаючи оглядовість, укриття, можливість маневру та захист від вогню противника. Вміє правильно підготувати обрану позицію для ведення бою, включаючи укріплення, організацію секторів обстрілу і маскуванню. Знає різні способи переміщення військовослужбовців у бою та умови, за яких кожен спосіб застосовується. Володіє техніками переміщення у складі бойової групи. Вміє застосовувати техніки пересування двійками на різній місцевості, враховуючи рельєф, наявність укриттів та небезпеку виявлення. Здатен реагувати на контакт з противником як у складі двійки, так і бойової групи, зокрема швидко приймати рішення щодо подальших дій та взаємодії з іншими підрозділами. Може ефективно долати інженерні загородження, використовуючи спеціальні техніки і засоби. Вміє виконувати обов'язки чергового на посту, дотримуючись правил безпеки, зберігаючи пильність та готовність до дій у разі небезпеки. Знає основні принципи радіозв'язку на полі бою, зокрема використання різних частот, встановлення зв'язку і підтримання комунікації. Знає стандарти та протоколи ведення переговорів по радіозв'язку, включаючи формат і структуру повідомлень, кодові слова, використання позивних і радіограм. Вміє правильно отримувати та передавати радіоповідомлення, забезпечуючи чіткість і точність інформації, дотримуючись правил безпеки під час передачі даних.
	Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою	
	Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці	
2.	Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи. Подолання інженерних загороджень.	
	Патрулювання, чергування на посту	
	Радіозв'язок на полі бою	
1.	Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень	

Розділ :4 Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація

1.	Орієнтування на місцевості: Основи та методи	Знає основні види місцевості та їх тактичні властивості. Розуміє, як елементи місцевості впливають на бойові дії. Здатен використовувати орієнтири, азимути та дирекційні кути для визначення свого
----	--	---

	Топографічні карти та геопросторова інформація	розташування та прокладання маршруту. Вміє читати та інтерпретувати інформацію з паперових та електронних топографічних карт, включаючи аерознімки. Розуміє умовні знаки топографічних карт і способи зображення рельєфу, зокрема горизонталі, і використовує їх для визначення рельєфу місцевості. Вміє застосовувати систему прямокутних та
	Використання навігаційних приладів для орієнтування	географічних координат для точного визначення позицій. Вміє налаштувати та використовувати навігаційні прилади для орієнтування в різних умовах.
2.	Інженерне облаштування та маскування позицій Безпека та дії на замінованій ділянці	Знає принципи та методи інженерного облаштування позицій, включаючи їх маскування для підвищення захищеності. Вміє класифікувати та побудувати невибухові інженерні загородження відповідно до їх призначення та класифікації. Розуміє класифікацію, характеристику та будову вибухових засобів, а також їх можливі місця встановлення. Знає правила безпеки та дії на замінованій ділянці місцевості, щоб уникнути небезпеки і забезпечити безпеку під час руху та виконання завдань.

Розділ :5 Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка

1.	Озброєння та військова техніка	Знає різні види озброєння (стрілецька зброя, артилерія, бронетехніка тощо) і військової техніки, їхнє призначення та основні характеристики. Розуміє, як різні види озброєння і техніки використовуються в сучасних бойових операціях для досягнення тактичних і стратегічних цілей. Розрізняє основні типи вогнепальної зброї (пістолети, рушниця, автомати, кулемети, снайперські гвинтівки тощо) та розуміє їхню будову і функціональні особливості. Вміє ідентифікувати основні частини і механізми вогнепальної зброї та розуміє їхнє призначення. Знає основні правила безпеки при поводженні зі стрілецькою зброєю, включаючи перевірку зброї, техніку стрільби і правила очищення. Здатен демонструвати безпечне поводження зі зброєю під час навчальних і тренувальних занять, запобігаючи можливим нещасним випадкам. Може практично застосовувати різні способи носіння зброї, враховуючи умови місцевості, завдання та вимоги безпеки. Знає вимоги до зберігання зброї та боєприпасів, включаючи забезпечення безпеки, збереження працездатності та запобігання несанкціонованому доступу. Знає процедури заряджання розряджання зброї. Вміє виконувати базові техніки поводження зі зброєю, такі як прицілювання, утримання зброї, перезарядка, очищення зброї після використання. Здатен демонструвати точність і швидкість виконання дій зі зброєю під час тактичних вправ і стрілецьких тренувань. Знає 3 рівні позицій для стрільби. Вміє виконувати заміни магазину. Володіє приципами влучної точної стрільби. Розуміє різницю між типами гранат (осколкові, димові, світлозвуківі, протитанкові тощо) і знає їхнє призначення та будову. Знає заходи безпеки при використанні гранат, включаючи підготовку до застосування, правильне кидання та забезпечення безпеки оточуючих. Може правильно виконувати техніку кидання гранат з різних положень. Знає основні прояви бойового стресу та розуміє, як він впливає на психофізичний стан військовослужбовців. Вміє застосовувати основні техніки самоконтролю та стресостійкості для підтримки бойової готовності в умовах екстремальних ситуацій.
2.	Класифікація та будова вогнепальної зброї	
3.	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю	
4.	Способи носіння зброї	
5.	Порядок зберігання зброї та боєприпасів	
6.	Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю	
7.	Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки при застосуванні гранат	

8.	Способи застосування гранат
9.	Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій

Розділ:6 Цивільне населення в кризових умовах

1.	Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан	Знає основні види місцевості та їх тактичні властивості. Розуміє, як елементи місцевості впливають на бойові дії. Здатен використовувати орієнтири, азимути та дирекційні кути для визначення свого розташування та прокладання маршруту.
2.	Надзвичайні ситуації природного, техногенного, воєнного характеру	Вміє читати та інтерпретувати інформацію з паперових та електронних топографічних карт, включаючи аерознімки. Розуміє умовні знаки топографічних карт і способи зображення рельєфу, зокрема горизонталі, і використовує їх для визначення рельєфу місцевості.
3.	Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.	Вміє застосовувати систему прямокутних та географічних координат для точного визначення позицій. Вміє налаштовувати та використовувати навігаційні прилади для орієнтування в різних умовах.
4.	Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація	Знає принципи та методи інженерного облаштування позицій, включаючи їх маскуванню для підвищення захищеності.
5.	Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, та артилерійського обстрілу	
6.	Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин	Вміє класифікувати та побудувати невибухові інженерні загородження відповідно до їх призначення та класифікації.
7.	Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості	Розуміє класифікацію, характеристику та будову вибухових засобів, а також їх можливі місця встановлення. Знає правила безпеки та дії на замінованій ділянці місцевості, щоб уникнути небезпеки і забезпечити безпеку під час руху та виконання завдань.
8.	Індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри	
9.	Види терористичних актів та порядок	

	дій під час атаки	
10.	Стресові реакції. Прийоми саморегуляції	

Розділ:7 Військові технології та їх розвиток

1	Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink Військові системи РЕР та РЕБ	<p>Розуміє принципи роботи радіозв'язку, знає його види та типи. Вміє налаштувати різні типи радіозв'язку залежно від умов та потреб. Знає, як використовувати засоби зв'язку, такі як телефон, Wi-Fi та Starlink, у військових і цивільних умовах. Розуміє принципи захисту інформації та забезпечення безпеки зв'язку під час використання різних технологій. Розуміє функції та принципи роботи радіоелектронної розвідки (РЕР) та радіоелектронної боротьби (РЕБ). Знає, як застосовувати системи РЕР та РЕБ для забезпечення ефективності бойових дій і захисту від ворожих загроз. Знає основні типи безпілотних літальних апаратів (БпЛА) та їх характеристики.</p>
2	Основи безпілотних систем. Типи, характеристики, принципи роботи.	
3	Симулятори та тренажери: методи підготовки операторів Правила польоту та безпеки Основи пілотування БпЛА	<p>Розуміє принципи роботи безпілотних систем і їх застосування в різних бойових ситуаціях. Знає, як використовуються симулятори та тренажери Вміє застосовувати різні методи тренування на симуляторах. Розуміє основні правила польотів безпілотних систем та обмеження, що діють в різних умовах.</p>
4	Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії та цифрові технології. Відпрацювання практичних навичок зі зв'язку та БпЛА	<p>Володіє базовими навичками керування безпілотним літальним апаратом. Вміє виконувати базові маневри та дотримуватися безпечних умов пілотування. Знає, як працюють військові інформаційні системи та платформи, і їх значення для забезпечення бойових дій. Розуміє, які військові професії вимагають знань цифрових технологій, і як ці технології використовуються у військових діях. Вміє застосовувати отримані знання та навички для налагодження зв'язку у практичних ситуаціях.</p>

Розділ :8 Інформаційна війна

1	Цілі та завдання інформаційної війни. Пропаганда та контрпропаганда .	<p>Знає основні цілі інформаційної війни, включаючи дезінформацію, вплив на громадську думку та підлив морального духу. Вміє визначати завдання, які ставляться в рамках інформаційної війни, і розуміє їх стратегічне значення для досягнення військових і політичних цілей.</p>
---	--	---

	<p>Психологічні операції та інформаційні операції.</p> <p>Роль медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні</p>	<p>Розуміє принципи та методи пропаганди, а також способи створення і поширення пропагандистських матеріалів.</p> <p>Вміє застосовувати методи контрпропаганди для нейтралізації ворожої інформації та зміцнення власної інформаційної позиції.</p> <p>Знає основи психологічних операцій (ПСО) та їхню роль у маніпулюванні поведінкою та настроями.</p> <p>Розуміє, як штучний інтелект може використовуватися для аналізу великих обсягів даних, автоматизації процесів та створення фальшивого контенту.</p> <p>Знає основи кібербезпеки, включаючи захист інформаційних систем та мереж від атак.</p>
2	<p>Кібербезпека в умовах інформаційної війни</p> <p>Цілі та завдання OSINT</p> <p>Інструменти та методи OSINT</p> <p>Розвідка на основі відкритих даних</p> <p>Професії пов'язані з OSINT</p>	<p>Розуміє типи кіберзагроз, з якими стикаються під час інформаційної війни, та методи їх нейтралізації</p> <p>Знає основні цілі розвідки на основі відкритих даних (OSINT) та її значення в сучасних умовах.</p> <p>Розуміє, які інструменти та платформи використовуються для збору та аналізу відкритих даних.</p> <p>Знає етапи процесу розвідки на основі відкритих даних, включаючи збір, аналіз та подання інформації.</p> <p>Знає, які професії пов'язані з розвідкою на основі відкритих даних, та які навички та знання потрібні для їх виконання.</p> <p>Розуміє обов'язки та компетенції фахівців з OSINT у військових і цивільних сферах, а також їхню роль у забезпеченні інформаційної безпеки та аналізу даних.</p>

Розділ:9 Домедична допомога в умовах бою

1	<p>Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги</p>	<p>Розуміє основи тактичного медичного догляду (Tactical Combat Casualty Care, ТССС) та їх застосування в бойових умовах.</p> <p>Знає, які медичні засоби повинні входити до аптечки для надання першої медичної допомоги, та їх призначення.</p>
2	<p>Правила поведіння при трьох фазах ТССС. Переміщення пораненого із зони прямої загрози</p>	<p>Розуміє правила і процедури для кожної з трьох фаз тактичного медичного догляду.</p> <p>Вміє безпечно переміщувати пораненого з зони прямої загрози, дотримуючися правил безпеки та оптимальних методів евакуації.</p> <p>Вміє використовувати алгоритм MARCH (Massive Hemorrhage, Airway, Respirations, Circulation, Head injury/Hypothermia) для надання допомоги на етапі тактичних умов.</p>
3	<p>Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH</p>	<p>Знає, як працюють турнікети та їх призначення для зупинки масивної кровотечі. Вміє відрізнити якісний турнікет від неякісного.</p> <p>Вміє правильно накладати турнікет на пораненого, дотримуючися техніки та рекомендацій для забезпечення ефективності.</p>
4	<p>Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів</p>	<p>Розуміє принципи тампонування як методу зупинки кровотечі.</p> <p>Вміє правильно застосовувати тампонування для контролю кровотечі, вибираючи відповідні матеріали та техніки.</p> <p>Розуміє, як попереджати і лікувати гіпотермію, забезпечуючи адекватне теплоізоляційне обслуговування постраждалого.</p>

5	Правила тампонування поранення. Зупинка кровотеч за допомогою тампонування	
6	Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії	
7	Види терористичних актів та порядок дій під час атаки	
8	Стресові реакції. Прийоми саморегуляції	

Розділ:10 Планую майбутнє: особиста роль в обороні України

1	Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.	Знає, як громадянське суспільство впливає на формування обороноздатності держави та сприяє зміцненню національної єдності. Розуміє важливість громадянської активності у питаннях національної безпеки та оборони і знає, як можна брати участь у волонтерських рухах, громадських організаціях та ініціативах. Вміє демонструвати ці цінності у повсякденному житті та громадській діяльності, сприяючи зміцненню громадянського суспільства і національної свідомості.
2	Воля. Гідність. Самобутність - суспільно-державні цінності	Знає, як оцінити свої таланти та вміння і як вони можуть бути корисними для оборони та безпеки України.
3	Способи реалізувати свій талант в обороні України	Ознакомлений з правилами прийому, порядком підготовки та вступу до військових спеціалізованих закладів освіти. Розуміє важливість активної участі у різних оборонних ініціативах та знає, як своїми діями та знаннями можна підтримувати обороноздатність України.

Розділ : 11 Навчально-польові заняття

Перший день. Вогнева підготовка

1	Правила стрільби. Підготовка автомата до стрільби. (виконання нормативів по стрільби з пневматичної гвинтівки)	Знає процедури заряджання розряджання зброї. Вміє виконувати базові техніки поводження зі зброєю, такі як прицілювання, утримання зброї, перезарядка. Знає 3 рівні позицій для стрільби. Вміє виконувати заміни магазину. Володіє приципами влучної точної стрільби. Знає вимоги безпеки перебування на стрільбищі або в тирі та поводження із зброєю.
2	Прядок розбирання та складання автомата Калашникова. (виконання нормативів)	Здатен демонструвати точність і швидкість виконання дій зі зброєю під час тактичних вправ і стрілецьких тренувань. Вміє споряджати маназин.

3	Ручні осколкові гранати. (виконання нормативів)	Розуміє різницю між типами гранат (осколкові, димові, світлозвукові, протитанкові тощо) і знає їхнє призначення та будову. Знає процедури спорядження гранати. Вміє виконувати базові техніки поводження зі гранатою. Здатен демонструвати точність і швидкість виконання дій зі гранатою під час тактичних вправ і тренувань
Другий день. Основи цивільного захисту		
1	Індивідуальні засоби захисту органів дихання (виконання нормативів)	Може практично застосовувати протигаз під час застосування хімічної зброї, враховуючи умови місцевості, завдання та вимоги безпеки. Знає вимоги до зберігання засобів захисту органів дихання.
2	Індивідуальні засоби захисту шкіри ЗЗК, Л-1 (виконання нормативів)	Може практично застосовувати протигазта ЗЗК під час застосування хімічної, ядерної зброї та бактеріологічних засобів, враховуючи умови місцевості, завдання та вимоги безпеки. Знає вимоги до зберігання засобів захисту органів дихання та шкіри.
3	Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості (практичне використання)	Вміє використовувати алгоритм дій і роботи з приборами хімічної та радіаційної розвідки. Підготовка приборів до застосування.
Третій день. Тактична підготовка		
1	Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю	Знає процедури заряджання розряджання зброї. Вміє виконувати базові техніки поводження зі зброєю, такі як прицілювання, утримання зброї, перезарядка.
2	Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт. Подолання смуги перешкод	Може практично застосовувати різні способи носіння зброї, враховуючи умови місцевості, завдання та вимоги безпеки. Знає вимоги до зберігання зброї та боеприпасів, включаючи забезпечення безпеки, збереження працездатності та запобігання несанкціонованому доступу.
3	Правила надання домедичної допомоги пораненому та евакуація із зони обстрілу	Вміє використовувати алгоритм MARCH для надання допомоги на етапі тактичних умов. Вміє правильно накладати турнікет на пораненого, дотримуючися техніки та рекомендацій для забезпечення ефективності. Вміє правильно застосовувати тампонування для контролю кровотечі, вибираючи відповідні матеріали та техніки.

Програма навчальної дисципліни

Перший семестр

Змістовий модуль 1.

Розділ 1. Основи національної безпеки та оборони України

Тема 1. Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни.

Обов'язки громадян та громадянок перед державою. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму.

Тема 2. Волонтерський рух як складова підвищення спроможності Сил Оборони.

Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни.

Розділ 2. Основи управління та планування

Тема 3. Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів.

Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій.

Тема 4. Як виглядає сучасна війна? Військове лідерство. Підходи до військового управління та планування.

Розділ 3. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою

Тема 5. Основи маскування. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою. Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи. Подолання інженерних загороджень.

Тема 6. Патрулювання, чергування на посту. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень.

Розділ 4. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація

Тема 7. Орієнтування на місцевості: Основи та методи. Топографічні карти та геопросторова інформація. Використання навігаційних приладів для орієнтування.

Тема 8. Інженерне облаштування та маскування позицій. Безпека та дії на замінованій ділянці.

Змістовий модуль 2.

Розділ 5. Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка

Тема 9. Озброєння та військова техніка. Класифікація та будова вогнепальної зброї.

Тема 10. Класифікація та будова вогнепальної зброї.

Тема 11. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.

Тема 12. Способи носіння зброї.

Тема 13. Порядок зберігання зброї та боеприпасів.

Тема 14. Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю.

Тема 15. Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки при застосуванні гранат.

Тема 16. Способи застосування гранат.

Тема 17. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій.

Змістовий модуль 3.

Розділ 6. Цивільне населення в кризових умовах

Тема 18. Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан.

Тема 19. Надзвичайні ситуації природного, техногенного, воєнного характеру

Тема 20. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.

Тема 21. Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація.

Тема 22. Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, та артилерійського обстрілу.

Тема 23. Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин.

Тема 24. Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості.

Тема 25. Індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри.

Тема 26. Види терористичних актів та порядок дій під час атаки.

Тема 27. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.

Змістовий модуль 4.

Розділ 7. Військові технології та їх розвиток

Тема 28. Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку

Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink. Військові системи РЕР та РЕБ.

Тема 29. Основи безпілотних систем. Типи, характеристики, принципи роботи.

Тема 30. Симулятори та тренажери: методи підготовки операторів.

Правила польоту та безпеки. Основи пілотування БПЛА.

Тема 31. Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії та цифрові технології.

Відпрацювання практичних навичок зі зв'язку та БПЛА.

Змістовий модуль 5.

Розділ 8. Інформаційна війна

Тема 32. Цілі та завдання інформаційної війни. Пропаганда та контрпропаганда. Психологічні операції та інформаційні операції. Роль медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні.

Тема 33. Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Цілі та завдання OSINT. Інструменти та методи OSINT.

Розвідка на основі відкритих даних. Інструменти та методи OSINT. Розвідка на основі відкритих даних.

Професії пов'язані з OSINT.

Змістовий модуль 6.

Розділ 9. Домедична допомога в умовах бою

Тема 34. Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги.

Тема 35. Правила поведінки при трьох фазах ТССС. Переміщення пораненого із зони прямої загрози

Тема 36. Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH.

Тема 37. Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів.

Тема 38. Правила тампонування поранення. Зупинка кровотеч за допомогою тампонування.

Тема 39. Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії.

Тема 40. Види терористичних актів та порядок дій під час атаки.

Тема 41. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.

Розділ 10. Планую майбутнє: особиста роль в обороні України

Тема 42. Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.

Тема 43. Воля. Гідність. Самобутність - суспільно-державні цінності.

Тема 44. Способи реалізувати свій талант в обороні України.

Змістовий модуль 7.

Розділ 11. Навчально-польові заняття

Тема 45. Правила стрільби. Підготовка автомата до стрільби. (виконання нормативів по стрільби з пневматичної гвинтівки).

Тема 46. Порядок розбирання та складання автомата Калашникова. (виконання нормативів)

Тема 47. Ручні осколкові гранати. (виконання нормативів).

Тема 48. Індивідуальні засоби захисту органів дихання (виконання нормативів).

Тема 49. Індивідуальні засоби захисту шкіри ЗЗК,Л-1 (виконання нормативів)

Тема 50. Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості (практичне використання).

Тема 51. Індивідуальні бойові навички поведінки зі стрілецькою зброєю.

Тема 52. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт. Подолання смуги перешкод.

Тема 53. Правила надання домедичної допомоги пораненому та евакуація із зони обстрілу.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	денна форма			
	усь го	у тому числі		
л		п	с	
1	2	3	4	5
Змістовий модуль 1.				
Розділ 1. Основи національної безпеки та оборони України				
Тема 1. Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни. Обов'язки громадян та громадянок перед державою. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму.	2	2		
Тема 2. Волонтерський рух як складова підвищення спроможності Сил Оборони. Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни.	2	2		
Розділ 2. Основи управління та планування				
Тема 3. Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів. Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій.	2	2		
Тема 4. Як виглядає сучасна війна? Військове лідерство. Підходи до військового управління та планування.	2	2		
Розділ 3. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою				
Тема 5. Основи маскуванню. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою. Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи.	2	2		
Тема 6. Патрулювання, чергування на посту. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень.	2	2		
Розділ 4. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація				
Тема 7. Орієнтування на місцевості: Основи та методи. Топографічні карти та геопросторова інформація. Використання навігаційних приладів для орієнтування.	2	2		
Тема 8. Інженерне облаштування та маскуванню позицій. Безпека та дії на замінованій ділянці.	2	2		
Разом за модулем 1	16			

Змістовий модуль 2				
Розділ :5 Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка				
Тема 9. Озброєння та військова техніка.	2	2		
Тема 10. Класифікація та будова вогнепальної зброї.	2		2	
Тема 11. Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	2	2		
Тема 12. Способи носіння зброї.	2		2	
Тема 13. Порядок зберігання зброї та боєприпасів.	2	2		
Тема 14. Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю.	2		2	
Тема 15. Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки при застосуванні гранат.	2	2		
Тема 16. Способи застосування гранат.	2		2	
Тема 17. Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій.	2	2		
Разом за модулем 2	18			
Змістовий модуль 3				
Розділ:6 Цивільне населення в кризових умовах				
Тема 18. Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан.	2	2		
Тема 19. Надзвичайні ситуації природного , техногенного , воєнного характеру.	2	2		
Тема 20. Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.	2	2		
Тема 21. Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація.	2	2		
Тема 22. Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, та артилерійського обстрілу .	2	2		
Тема 23. Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин	2	2		
Тема 24. Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості.	2	2		
Тема 25. Індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри.	2	2		
Тема 26. Види терористичних актів та порядок дій під час атаки.	2	2		
Тема 27. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.	2	2		
Разом за модулем 3	20			
Змістовий модуль 4				
Розділ:7 Військові технології та їх розвиток				
Тема 28. Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink. Військові системи РЕР та РЕБ.	2	2		
Тема 29. Основи безпілотних систем. Типи, характеристики, принципи роботи.	2	2		
Тема 30. Симулятори та тренажери: методи підготовки операторів.	2	2		

Правила польоту та безпеки .Основи пілотування БпЛА				
Тема 31. Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії та цифрові технології. Відпрацювання практичних навичок зі зв'язку та БпЛА.	2		2	
Разом за модулем 4	8			
Змістовий модуль 5				
Розділ: 8 Інформаційна війна				
Тема 32. Цілі та завдання інформаційної війни. Пропаганда та контрпропаганда. Психологічні операції та інформаційні операції. Роль медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні.	2	2		
Тема 33. Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Цілі та завдання OSINT. Інструменти та методи OSINT. Розвідка на основі відкритих даних. Інструменти та методи OSINT.Розвідка на основі відкритих даних. Професії пов'язані з OSINT	2	2		
Разом за модулем 5	4			
Змістовий модуль 6				
Розділ :9 Домедична допомога в умовах бою				
Тема 34. Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги	2	2		
Тема 35. Правила поведінки при трьох фазах ТССС. Переміщення пораненого із зони прямої загрози	2		2	
Тема 36. Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH.	2		2	
Тема 37. Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів.	2		2	
Тема 38. Правила тампонування поранення. Зупинка кровотеч за допомогою тампонування.	2	2		
Тема39. Огляд постраждалого,перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії.	2		2	
Тема 40. Види терористичних актів та порядок дій під час атаки	2	2		
Тема 41. Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.	2	2		
Разом за модулем 6	16			
Змістовий модуль 7				
Розділ:10 Планую майбутнє: особиста роль в обороні України				
Тема 42. Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.	2	2		
Тема 43. Воля. Гідність. Самобутність - суспільно-державні цінності	2	2		
Тема 44. Способи реалізувати свій талант в обороні України.	1	1		
Разом за модулем 7	5			
Змістовий модуль 8				
Розділ : 11 Навчально-польові заняття				
Тема 45. Правила стрільби. Підготовкака автомата до стрільби.				

(виконання нормативів по стрільби з пневматичної гвинтівки).	2		2	
Тема 46. Прядок розбирання та складання автомата Калашникова.(виконання нормативів)	2		2	
Тема 47. Ручні осколкові гранати. (виконання нормативів).	2		2	
Тема 48. Індивідуальні засоби захисту органів дихання (виконання нормативів).	2		2	
Тема 49. Індивідуальні засоби захисту шкіри ЗЗК,Л-1 (виконання нормативів)	2		2	
Тема50. Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості (практичне використання).	2		2	
Тема51. Індивідуальні бойові навички поведінки зі стрілецькою зброєю.	2		2	
Тема 52. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт. Подолання смуги перешкод.	2		2	
Тема53. Правила надання домедичної допомоги пораненому та евакуація із зони обстрілу	2		2	
Разом за модулем 8	18		18	
Всього	105	69	36	

5.Теми аудиторних занять

№ теми	№ заняття	Тип заняття	Назва теми	Кількість годин
I семестр				34
Змістовий модуль 1.				16
Розділ 1.Основи національної безпеки та оборони України				4
1	1	засвоєння нових знань	Взаємодія між громадянами і державою у захисті країни.Обов'язки громадян та громадянок перед державою. Коаліція демократичних держав у протистоянні авторитаризму.	2
2	2	засвоєння нових знань	Волонтерський рух як складова підвищення спроможності Сил Оборони. Адаптація суспільства до потреб військовослужбовців і військовослужбовиць та ветеранів і ветеранок війни, зокрема осіб з інвалідністю внаслідок війни.	2
Розділ 2. Основи управління та планування				4
3	3	засвоєння нових знань	Склад, структура, завдання Сил оборони. Структура, призначення та бойові можливості військових підрозділів. Військові звання, знаки розрізнення (родів, видів військ), ролі під час планування та втілення військових дій.	2
4	4	засвоєння нових знань	Як виглядає сучасна війна? Військове лідерство. Підходи до військового управління та планування.	2
Розділ 3. Основи дій, комунікації та взаємодії в бою				4
5	5	комбіноване	Основи маскуваня. Умови вибору позиції та підготовки її для ведення бою. Способи і умови переміщення військовослужбовців в бою. Сигнали і команди, які подаються в бойовій обстановці. Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт двійки, реакція на контакт групи.	2
6	6	засвоєння нових знань	Патрулювання, чергування на посту. Радіозв'язок на полі бою. Правила ведення переговорів: отримання і відправка радіоповідомлень.	2

Розділ 4. Орієнтування на місцевості та інженерна фортифікація				4
7	7	комбіноване	Орієнтування на місцевості: Основи та методи. Топографічні карти та геопросторова інформація. Використання навігаційних приладів для орієнтування.	2
8	8	контроль і корекція ЗУН	Інженерне облаштування та маскування позицій. Безпека та дії на замінованій ділянці.	2
Змістовий модуль 2				18
Розділ :5 Озброєння та військова техніка. Стрілецька підготовка				18
9	9	засвоєння нових знань	Озброєння та військова техніка.	2
10	10	комбіноване	Класифікація та будова вогнепальної зброї.	2
11	11	засвоєння нових знань	Заходи безпеки при поводженні зі зброєю.	2
12	12	комбіноване	Способи носіння зброї.	2
13	13	засвоєння нових знань	Порядок зберігання зброї та боєприпасів.	2
14	14	комбіноване	Індивідуальні бойові навички поводження зі стрілецькою зброєю.	2
15	15	засвоєння нових знань	Призначення, загальна будова і класифікація гранат різних типів. Заходи безпеки при застосуванні гранат.	2
16	16	комбіноване	Способи застосування гранат.	2
17	17	контроль і корекція ЗУН	Бойовий стрес та психологія екстремальних ситуацій.	2
II семестр				71
Змістовий модуль 3				20
Розділ:6 Цивільне населення в кризових умовах				20
18	18	засвоєння нових знань	Надзвичайні ситуації (причини виникнення, класифікація, ознаки). Воєнний стан.	2
19	19	засвоєння нових знань	Надзвичайні ситуації природного , техногенного , воєнного характеру.	2
20	20	засвоєння нових знань	Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях.	2
21	21	комбіноване	Поведінка в умовах наближення бойових дій. Евакуація.	2
22	22	комбіноване	Порядок дій під час стрілецького обстрілу, авіаційного та ракетного нальоту, та артилерійського обстрілу .	2
23	23	засвоєння нових знань	Властивості та ознаки застосування ядерної зброї, хімічної атаки і бойових біологічних речовин	2
24	24	комбіноване	. Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості.	2
25	25	комбіноване	Індивідуальні засоби захисту органів дихання та шкіри.	2
26	26	засвоєння нових знань	Види терористичних актів та порядок дій під час атаки.	2
27	27	контроль і корекція ЗУН	Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.	2
Змістовий модуль 4				8
Розділ:7 Військові технології та їх розвиток				8
28	28	засвоєння нових знань	Основи радіозв'язку. Види, типи та способи налагодження зв'язку	2

			Подвійне застосування та безпека зв'язку: телефон, Wi-Fi, Starlink. Військові системи РЕР та РЕБ.	
29	29	засвоєння нових знань	Основи безпілотних систем. Типи, характеристики, принципи роботи.	2
30	30	засвоєння нових знань	Симулятори та тренажери: методи підготовки операторів. Правила польоту та безпеки. Основи пілотування БПЛА	2
31	31	контроль і корекція ЗУН	Військові інформаційні системи та платформи. Військові професії та цифрові технології. Відпрацювання практичних навичок зі зв'язку та БПЛА.	2
Змістовий модуль 5				4
Розділ: 8 Інформаційна війна				4
32	32	засвоєння нових знань	Цілі та завдання інформаційної війни. Пропаганда та контрпропаганда. Психологічні операції та інформаційні операції. Роль медіа та штучного інтелекту в інформаційній війні.	2
33	33	комбіноване контроль і корекція ЗУН	Кібербезпека в умовах інформаційної війни. Цілі та завдання OSINT. Інструменти та методи OSINT. Розвідка на основі відкритих даних. Інструменти та методи OSINT. Розвідка на основі відкритих даних. Професії пов'язані з OSINT	2
Змістовий модуль 6				16
Розділ :9 Домедична допомога в умовах бою				16
34	34	засвоєння нових знань	Ознайомлення з протоколами ТССС. Склад аптечки для першої медичної допомоги	2
35	35	комбіноване	Правила поводження при трьох фазах ТССС. Переміщення пораненого із зони прямої загрози	2
36	36	комбіноване	Надання допомоги на етапі тактичних умов. Алгоритм MARCH.	2
37	37	комбіноване	Ознайомлення з роботою турнікетів. Правила накладання турнікетів.	2
38	38	засвоєння нових знань	Правила тампонування поранення. Зупинка кровотеч за допомогою тампонування.	2
39	39	комбіноване	Огляд постраждалого, перевірка стану свідомості та попередження гіпотермії.	2
40	40	засвоєння нових знань	Види терористичних актів та порядок дій під час атаки	2
41	41	контроль і корекція ЗУН	Стресові реакції. Прийоми саморегуляції.	2
Змістовий модуль 7				5
Розділ:10 Планую майбутнє: особиста роль в обороні України				5
42	42	засвоєння нових знань	Роль громадянського суспільства у формуванні обороноздатності і національної єдності.	2
43	43	засвоєння нових знань	Воля. Гідність. Самобутність - суспільно-державні цінності	2
44	44	контроль і корекція ЗУН	Способи реалізувати свій талант в обороні України.	1
Змістовий модуль 8				18
Розділ : 11 Навчально-польові заняття				18
Перший день				
45	45	комбіноване	Правила стрільби. Підготовка автомата до стрільби. (виконання нормативів по стрільби з пневматичної гвинтівки).	2

46	46	комбіноване	Прядок розбирання та складання автомата Калашникова.(виконання нормативів)	2
47	47	комбіноване	Ручні осколкові гранати. (виконання нормативів).	2
Другий день				
48	48	комбіноване	Індивідуальні засоби захисту органів дихання (виконання нормативів).	2
49	49	комбіноване	Індивідуальні засоби захисту шкіри ЗЗК,Л-1 (виконання нормативів)	2
50	50	комбіноване	Прибори виявлення хімічних засобів та вимірювання радіоактивного зараження місцевості (практичне використання).	2
Третій день				
51	51	комбіноване	Індивідуальні бойові навички поведження зі стрілецькою зброєю.	2
52	52	комбіноване	Техніка переміщення у складі бойової групи: пересування двійками на різній місцевості, реакція на контакт. Подолання смуги перешкод.	2
53	53	контроль і корекція ЗУН	Правила надання домедичної допомоги пораненому та евакуація із зони обстрілу	2
Всього				105

6. Індивідуальні завдання

№	Тема дисципліни	Вид завдання (реферати, дослідницькі, розрахункові роботи тощо)	Календарні строки і форма контролю
1	Міжнародне гуманітарне право.	реферат	вересень
2	Історія розвитку українського війська.	реферат	жовтень
3	Військова присяга та військова символіка України	реферат	жовтень
4	Військові звання Сухопутних та Військово-морських Сил.	реферат	жовтень
5	Організація внутрішньої та вартової служби.	реферат	жовтень
6	Психологічна характеристика військової діяльності. Психологічна підготовка до захисту держави.	реферат	жовтень
7	Основи загальновійськового бою.	реферат	листопад
8	Надзвичайні ситуації мирного та воєнного часу.	реферат	листопад
9	Дії солдата в бою.	реферат	листопад
10	Хімічна зброя та засоби її застосування.	реферат	листопад
11	Основні способи захисту населення в надзвичайних ситуаціях..	реферат	березень

12	Підбір та правила використання засобів індивідуального захисту органів дихання.	реферат	березень
13	Ізолюючі засоби індивідуального захисту шкіри..	реферат	березень
14	Стрілецька зброя та поводження з нею. Ручні осколкові гранати та поводження з ними	реферат	квітень
15	Призначення та загальна будова автомата Калашникова.	реферат	квітень
16	Порядок розбиранні та складанні автомата Калашникова.	реферат	травень
17	Основи стрільби. Балістика.	реферат	травень
18	Надання першої допомоги при кровотечах, пораненнях, переломах.	реферат	травень

7. Методи навчання

Під час вивчення предмета Захист України у навчальному процесі застосовуються такі методи навчання: розповідь, бесіда, лекція, пояснення, демонстрація, ілюстрація, навчальна дискусія, диспут, самостійне виконання практичних завдань, розв'язування задач по вогневій підготовці, виконання вправ.

8. Методи контролю

У процесі вивчення предмета Захист України використовуються наступні методи оцінювання навчальної роботи студента:

- індивідуальне опитування, фронтальне опитування;
- поточне тестування;
- підсумкове тестування з кожного змістовного модуля;

Підсумковий рейтинг (за 50-бальною шкалою) за семестр з дисципліни визначається як середнє арифметичне рейтингів залікових модулів.

Заліковий модуль 1, %	Заліковий модуль 2, %	Заліковий модуль 3, %	Заліковий модуль 4 %	Заліковий модуль 5, %	Заліковий модуль 6, (залік), %	Разом, %
15	15	15	15	20	20	100

9. Шкала оцінювання

Відсоток правильних відповідей	Рейтинг за п'ятидесятибальною шкалою	Оцінка за п'ятибальною шкалою	Запис у заліковій книжці студента та відомості	Оцінка за дванадцятибальною шкалою
97-100	49-50	5	відмінно	12
93-96	47-48	5	відмінно	11

90-92	45-46	5	відмінно	10
85-89	43-44	4	добре	9
80-84	40,41,42	4	добре	8
75-79	38,39	4	добре	7
69-74	35,36,37	3	задовільно	6
65-68	33-34	3	задовільно	5
60-64	30,31,32	3	задовільно	4
менше 60	0-29	2	незадовільно	2

10. Методичне забезпечення

1. Витяг з навчального плану
2. Навчальна (типова) програма
3. Робоча навчальна програма
4. Плани занять
5. Конспект лекцій з дисципліни
6. Інструкційно-методичні матеріали до практичних занять
7. Інструкційно-методичні матеріали до самостійної роботи
8. Питання до заліків з модулів
9. Контрольні тестові завдання до заліків з модулів
10. Питання до заліку
11. Навчальний посібник
12. Роздавальний матеріал
13. Презентації до тем

11. Рекомендована література

Базова

1. Герасимів І.М., Гудима А.А., Пашко К.О., Фука М.М.,Щирба Ю. Захист Вітчизни : підручник для 11 кл.(рівень стандарту для дівчат).- Тернопіль: «Астон» 2019.
2. Герасимів І.М., Гудима А.А., Пашко К.О., Фука М.М.,Щирба Ю. Захист Вітчизни : підручник для 11 кл.(рівень стандарту для дівчат).- Тернопіль: «Астон» 2011.
3. Герасимів І.М., Гудима А.А., Пашко К.О., Фука М.М. Захист Вітчизни : підручник для 10 кл.(рівень стандарту для дівчат).- Тернопіль: «Астон» 2010.
4. Всеукраїнський методично-інформаційний журнал «Основи захисту Вітчизни» .

Допоміжна

1. Журнал «Військо України»
2. Журнал «Камуфляж»
3. Методичні посібники з предмету Захист України

12. Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України <http://www.rada.kiev.ua>
2. Кабінет міністрів України <http://www.kmu.gov.ua>
3. Законодавство України <http://www.zakon.rada.gov.ua>

